

A kriptovaluták szerepe a fenntartható gazdaságban

XVI. SOPRONI PÉNZÜGYI NAPOK
pénzügyi, adózási és számviteli szakmai és tudományos konferencia
Sopron, 2022. szeptember 28–30.

KONFERENCIAKÖTET

Szerkesztők:

Széles Zsuzsanna – Resperger Richárd – Szőke Tünde Mónika

SOPRONI EGYETEM KIADÓ

Sopron, 2022

Közreadja:
SOPRONI EGYETEM
LÁMFALUSSY SÁNDOR KÖZGEZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Felelős kiadó: Prof. Dr. Fábián Attila
a Soproni Egyetem rektora

Szerkesztők:
Széles Zsuzsanna
Resperger Richárd
Szőke Tünde Mónika

Lektorok:

Bazsóné Bertalan Laura	Obádovics Csilla
Baranyi Aranka	Paár Dávid
Bartók István	Pappné Vancsó Judit
Jankó Ferenc	Papp-Váry Árpád
Keresztes Gábor	Széles Zsuzsanna
Kópházi Andrea	Szóka Károly
Kovács Tamás	Tóth Balázs István
Mészáros Katalin	Varga József
Németh Nikoletta	

Technikai szerkesztő:
Takács Eszter

A könyv a Soproni Egyetem és a Magyar Nemzeti Bank közötti együttműködés keretében, a Magyar Nemzeti Bank támogatásával készült.

ISBN 978-963-334-451-4 (nyomtatott)

Nyomdai kivitelezés: OOK-Press Kft.
Felelős vezető: Szűcs Judit

©Minden jog fenntartva.

TARTALOM

PLENÁRIS ELŐADÁSOK	7
Költségvetési stabilitás és gazdaságpolitikai mozgástér 2022 őszén – 2022: a növekvő kockázatok éve	
KOVÁCS Árpád.....	9
Hogyan támogatják a számvevőszékek a fenntartható fejlődési célok elérését?	
PULAY Gyula.....	23
FENNTARTHATÓSÁG A GAZDASÁG FÓKUSZÁBAN	39
Bulgária: az eurozóna 21. tagja?	
FERKELT Balázs.....	41
Egy fenntartható pénzügyi rendszer, a parciális iszlám bankrendszer szabályozása Európában	
CSEH Balázs.....	54
ZÖLD PÉNZÜGYEK ÉS ZÖLD SZÁMVITEL A GYAKORLATBAN	65
ESG szemlélet az államkötvénypiacokon	
BODÓ Regina	67
A nem pénzügyi információk közzétételi standardjai bevezetésének vállalati kihívásai	
BARTÓK István János.....	82
A 4/2013-as (I.11) kormányrendelet kapcsolata az önkormányzati alrendszert érintő reformokkal	
TÓTH Balázs.....	93
A változók dinamizálásának hatása logisztikus regresszió alapuló csődelőrejelzési modellek esetében	
SZÁNTÓ Tünde Katalin	110
A pénzügyi tudatosság vizsgálata egy primer kutatás tükrében	
BARANYI Aranka – BENCSIK Márta – CSERNÁK József.....	122
A beszámolóik összehasonlíthatósága a magyar számviteli törvény függvényében	
TÓTH Rita – KOVÁCS Tamás.....	139
Zöld pénzügyi megoldások Magyarországon	
SZÉLES Zsuzsanna – SIDLOVICSNÉ TÓTH Ildikó – BARANYI Aranka	147
Audit Planning, Literature Review	
TÓTH, Gábor – SZÉLES, Zsuzsanna	161

ZÖLD GAZDASÁGFEJLESZTÉS	
– FENNTARTHATÓ MEGOLDÁSOK	169
Lean alkalmazás a szállodaiparban	
PANKOTAY Fruzsina Magda.....	171
Szelektív hulladékgyűjtés Vas megye háztartásaiban	
MÉSZÁROS Katalin – NÉMETH Nikolett.....	178
Az egyetemi szféra piaci finanszírozásának elmúlt pár éves eredményei	
CZIRAKI Gábor	194
A környezetvédelem és a fenntarthatóság megjelenése a középiskolai	
oktatásban néhány tantárgyi példafeladaton keresztül	
RESPERGER Richárd	206
Benchmarking alapú termékfejlesztés a csomagküldő szektorban	
HACKL János.....	224
A távmunka aktuális kérdései nagyvállalatok esetében	
KERESZTES Gábor – TÓTH Dorina Anikó.....	241
A rövid ellátási láncok szerepe a fenntartható városi	
élelmiszerellátásban	
BAZSÓNÉ BERTALAN Laura.....	259
A geoparkok szerepe a helyi gazdaságfejlesztésben a Novohrad-Nógrád	
UNESCO Globális Geopark példáján keresztül	
PAPPNÉ VANCSÓ Judit.....	274
Edukációs tevékenység a TikTokon? – tapasztalatok egy pénzügyi	
tudatosság kampány példáján	
PIRGER Tamás – LIPTÁK Katalin – HORVÁTH Kata.....	288
How do Generation Y and Z Relate to the Practices of Companies	
Towards Sustainability? Focusing on Cafés and Catering Units	
Specializing in Non-Alcoholic Drinks in Sopron and Győr	
NYIKOS, Bendegúz Richárd – MÉSZÁROS, Katalin.....	296
FENNTARTHATÓ GAZDASÁG,	
FENNTARTHATÓ FINANSZÍROZÁS.....	311
Emelkedő energiaárak, kamatok és infláció hatása az alternatív	
energiát felhasználó projektek megtérülésére	
CZIPF Csongor	313
Hogyan szolgálja a közösségi finanszírozás a fenntarthatóságot?	
HORVÁTH András.....	335
A pénzügyi kultúra pénzleértékeléssel kapcsolatos hiedelmei az egri	
felsőoktatási hallgatók körében	
CSORBA László.....	348
A digitális jegybankpénz (CBDC) – mint a pénz új megjelenési formája	
– vizsgálata a felhasználói szempontok előtérbe helyezésével	
MIZSAK Márta – KERÉNYI Ádám.....	372

Miért döntünk a vállalati életciklusoknak megfelelő pénzügyi menedzselés mellett? – Kutatási részeredmények a magyar KKV-szektorban	
ANTAL Anita – KATITS Etelka	384
Az intellektuális tőkeelemek közzététele az éves jelentésekben – a tartalomelemzéses módszer problematikája	
KOVÁCS Zsuzsanna Ilona.....	406
A CSOK-támogatás addicionális gyermekvállalásra gyakorolt hatása és az újjépítésű ingatlanok családalapítást ösztönző hatása az ország nyugati és középső régióiban	
OBÁDOVICS Csilla – PLÖCHL Kata	418
Fenntartható aktív turizmus	
HOSCHEK Mónika – MÉSZÁROS Katalin – NÉMETH Nikoletta.....	442
A KRIPTOVALUTÁK ÉS A BLOCKCHAIN TÉRHÓDÍTÁSA.....	459
Blokklánc alapú technológiai újítások az egészségügyben	
KUCSÉBER László Zoltán – SÁGI Judit	461
Fashion Industry Projects Realized with the Use of Web3	
PAULOVICS, Ágnes	469
A sport pénzügyi irányai a kriptovaluták rendszerében	
FARAGÓ Beatrix – GÓSI Zsuzsanna – GAJZÁGÓ Gergő.....	489
A természetgazdálkodással összefüggő társadalmi konfliktusok és azok kezelésének gyakorlatai a hazai erdőgazdaságoknál	
BEDNÁRIK Éva – JÁMBORI Zsuzsanna – TAKÁTS Alexandra.....	503

Hogyan szolgálja a közösségi finanszírozás a fenntarthatóságot?

HORVÁTH András¹

Absztrakt: A kutatásom során a crowd funding, a startupok és a fenntarthatóság közötti kapcsolódási pontokat vizsgálom. A startupokat az innováció és a kiugró növekedés jellemzi, gyakran újraértelmezett üzleti modellt, üzletmenetet használnak, építve a technológia újdonságaira, valamint a társadalmi elvárásokra. Megvizsgáltam, hogy ezen induló vállalkozások milyen arányban fókuszálnak fenntarthatósággal és környezettudatossággal kapcsolatos problémákra. Ezen vállalkozásokra jellemző, hogy az induláshoz szükséges tőkét külső forrásból finanszírozzák, ennek egyik elterjedt formája a közösségi finanszírozás, amely jól példázza, hogyan tudja erősíteni egymást a vállalkozás felelősségvállalása és a közösség ereje. A társadalmi fenntarthatóság egyik aspektusa, hogy felelősen bánunk a ránk bízott vagyon elemekkel, beleértve ebbe a pénzeszközeinket is. A magyar lakosság készpénzállománya rekordnagyságúra növekedett. A közösségi finanszírozás egy jó példa arra, hogy tudják ezek a vállalkozások az alvó tőkét akár a fenntarthatósági projektek szolgálatába állítani.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, közösségi finanszírozás, társadalmi felelősségvállalás, startup

JEL-kódok: G23, O31, F65

How can Crowd Funding Serve Sustainability?

Abstract: In my research, I explore the links between crowd funding, startups and sustainability. Start-ups are characterised by innovation and high growth, often using a redefined business model and business process, building on technological innovation and societal expectations. I examined the proportion of these start-ups that focus on sustainability and environmental issues. These businesses tend to use external funding in the beginning. The crowd funding is a good example for this, how corporate responsibility and community strength can reinforce each other. One aspect of social sustainability is the responsible use of the assets entrusted to us. The cash holdings of the Hungarian population have increased to record levels.

¹ Horváth András PhD-hallgató (*PhD Student*)

Soproni Egyetem Széchenyi István Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola
(*István Széchenyi Economics and Management Doctoral School*)
(horvath.andras@phd.uni-sopron.hu)

Crowd funding is a good example of how these businesses can mobilize the unused capital, even in the service of sustainability projects.

Keywords: sustainability, crowd funding, social responsibility, start-up

JEL Codes: G23, O31, F65

Bevezetés, célok

Tanulmányomban két manapság gyakran használt kifejezés, a fenntarthatóság és a közösség erejének kapcsolatát vizsgálom. Napjainkban számos fenntarthatósággal kapcsolatos kihívással kell szembe néznünk és igaz ez most különösen, hiszen a háború, az infláció kiemelten nagy társadalmi nyomás alá helyezi a piaci szereplőket. Az energiaválság következtében azok is érzik a változást, akik ezidáig nem voltak érzékenyek a környezeti fenntarthatóság iránt. A közösség erejét egy gazdasági aspektusból tekintem át, a közösségi finanszírozási kampányokat vizsgálom meg, mint olyan tőkebevonási formát, amely során a befektetők nem csupán anyagi haszonszerzés reményében fejezhetik ki támogatásukat egy-egy projekt vagy ötlet, esetleg vállalkozás mellett.

A téma felvezetése, a vonatkozó szakirodalom bemutatása, értékelése

A fenntartható vállalkozóknak gyakran gondot okoz a hagyományos forrásokból történő finanszírozás megszerzése értékajánlataik összetettsége miatt. Ezért a fenntarthatóság elvei mentén megfogalmazott projektek a hagyományos befektetők szemében magasabb kockázatot jelentenek. Mindezzért fontos alternatív megoldásokat találni a fenntartható kezdeményezések finanszírozására. A közösségi finanszírozás olyan üzleti modellt, amely hasonló gondolkodású egyének, cégek és befektetők összehozásával segítheti a fenntartható innovációk kifejlesztését és kiterjesztését. Ez a finanszírozási forma ideális forrás a fenntartható vállalkozók számára, mivel a társadalmilag releváns szempontokra való összpontosításuk valószínűleg nagyszámú támogató érdeklődését vonzza, akik motiváltak a társadalmi javakba való befektetésre. (Belz–Binder, 2017).

A közösségi finanszírozási piac fejlődési iránya alátámasztja ezt az elképzelést. A közelmúltban számos olyan platformot hoztak létre Európában és az USA-ban is, amelyek kizárólag fenntartható projekteket szolgálnak ki és a legtöbb általános közösségi finanszírozási platformon jelentős a fenntartható projektek aránya. A fenntarthatóságot célzó közösségi finanszírozás szintén feltörekvő kutatási területté vált. Az utóbbi időben a téma jelentős érdeklődést váltott ki a kutatók körében.

A mikrovállalkozások számára ugyan gyorsan elérhető a tőke, de a kisbefektetők döntéseit megkérdőjelezi a mikrovállalkozások jellemzőiről és magatar-

tási szándékairól szóló korlátozott információ. A kutatók jelzésemélet kiterjesztésével azt javasolják, hogy a mikrovállalkozások narratívái a mikrofinanszírozási platformokon fontos eszközök az értékes jellemzők és viselkedési szándékok jelzésére a leendő hitelezők felé. Az eredmények azt mutatják, hogy az autonómiát, versenyagresszivitást és kockázatvállalást jelző mikrovállalkozások nagyobb valószínűséggel és gyorsabban jutnak finanszírozáshoz. Azok a mikrovállalkozások, amelyek lelkiismeretességet, bátorságot, empátiát és emberséget közvetítenek, kisebb valószínűséggel kapnak támogatást. (Moss et al., 2015)

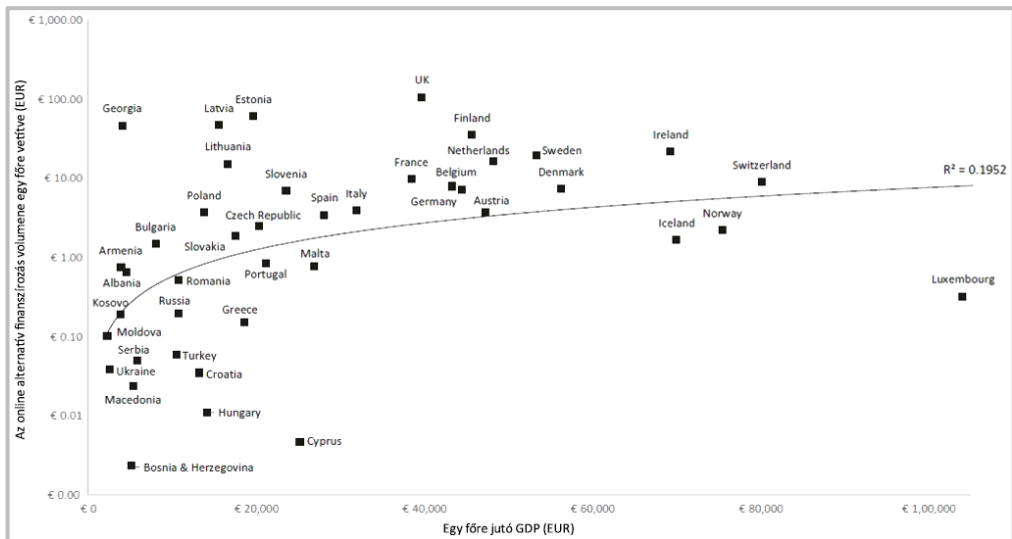
Testa és szerzőtársai szerint a közösségi finanszírozás számos lehetőséget kínál a fenntartható társadalom felé való elmozduláshoz, forráshoz juttatva a fenntartható vállalkozásokat és innovátorokat. A közösségi finanszírozás egy újszerű társadalmi-technikai gyakorlatot jelent, amely képes felskálázni és átalakítani a pénzügyi és – potenciálisan – fenntarthatósági rendszereket. (Testa et al., 2019)

Wehnert a kutatása során a közösségi finanszírozást az erőforrások megszerzésének eszközeként, valamint az információközlés és a vállalkozói projektek piaci potenciáljának tesztelésének eszközeként definiálja. Szerintük keveset tudunk azonban arról, hogy a sikeres közösségi finanszírozás hogyan befolyásolja a fogyasztók véleményét egy termékről vagy annak jellemzőiről. Feltételezik, hogy egy sikeres közösségi finanszírozási kampány megemlítése egy termékreklámban értékes minőségi jelzéseket adhat. Az ilyen jelek különösen fontosak a fenntarthatóság-orientált termékek esetében, mivel a fenntarthatósági jellemzők gyakran nem érhetők el közvetlenül a potenciális fogyasztók számára. Egy 2 (közösségi finanszírozás: igen vs. nem) \times 3 (termékkategória: alacsony komplexitás vs. közepes komplexitás vs. nagy bonyolultságú) kísérleti vizsgálat alapján ($n = 530$), azt találták, hogy a közösségi finanszírozás sikerének jelzése hatással van a termékről alkotott képre és a fenntarthatósági jellemzők hitelességére. Továbbá bemutatták, hogy ennek a jelnek a hatásai a termék összetettségének különböző szintjeitől függenek. (Wehnert et al., 2019)

Petruzelli és szerzőtársai a közösségi finanszírozás fenntarthatóságra gyakorolt hatásának konceptualizálására egy olyan keretet javasolnak és használnak, amely öt dimenziót foglal magába, nevezetesen a projekt létrehozóját, a támogatókat, magát a kampányt, a közösségi finanszírozási platformot, a közösségi finanszírozási kampányok eredményeit. A meglévő közösségi finanszírozási irodalomból származó megállapításokat a fenntarthatóság-orientált projektek sajátos kontextusára értelmezve és finomhangolva olyan javaslatokat dolgoznak ki, melyeknek fontos vonatkozásai vannak az ilyen típusú kezdeményezéseknek. Ezek a következmények irányíthatják a tudósokat abban, hogy új kutatási utakat találjanak a témában, valamint eszközt biztosíthatnak a gyakorlati szakemberek számára, hogy jobban megértsék a közösségi finanszírozás

jelentőségét a fenntartható kezdeményezések szempontjából, és megalapozottabb döntéseket hozzanak. (Messeni Petruzzelli et al., 2019)

Látható, hogy nemzetközi viszonylatban széleskörű irodalma van a közösségi finanszírozás és a fenntarthatóság viszonyának. Ezzel szemben hazai kutatások nem állnak rendelkezésre a témában, illetve amelyek foglalkoznak ezzel, azok is a nagy külföldi platformokon indított kampányok vizsgálatára helyezik a hangsúlyt. (Wachira–Wachira, 2022). Mindez érthető is abból a szempontból, hogy bár egyik oldalról a fenntarthatóság elterjedt és gyakran jelenik meg a vállalkozások víziójában mint cél, a közösségi finanszírozás ezzel szemben még ritka finanszírozási forma, felfutása a következő időre várható. Jelenleg két platform kínál közösségi finanszírozási lehetőséget a magyar korai fázisú vállalkozások számára. Az egyik az úgynevezett jutalom alapú finanszírozási típust honosította meg, a másik főleg részvényecélú, kiegészítő szolgáltatásként támogatócélú projekteknek nyújt közösségi finanszírozási szolgáltatást. Elmondható, hogy a közösségi finanszírozás volumene nem csak európai viszonylatban, de szűkebb régióinkban is elmarad a többi országhoz viszonyítva.

1. ábra: Az online alternatív finanszírozás volumene a GDP arányos befektetésekhez viszonyítva Európában

Forrás: Ziegler et al. (2021)

Az alkalmazott módszerek

A módszerek kiválasztásánál elsődleges szempont volt, hogy segítségükkel feltárjam a kutatás szempontjából lényeges összefüggéseket, sajátosságokat. Mivel a szekunder kutatási módszerekkel gyűjthető információk magyarországi viszonylatban nem bizonyultak elégségesnek, ezért primer kutatással végzett,

első kézből kapott empirikus adatokat gyűjtöttem. A primer információk előnyei számomra, hogy:

- az adatgyűjtést a saját céloknak megfelelően tudtam végezni
- az információk naprakészek
- olyan információkhoz is hozzáfértem melyek máshonnan nem szerezhetők be

A feltárt adatok birtokában a kutatás ezen fázisában matematikai- statisztikai módszereket (statisztikai sorok, viszonyszámok, átlagok, idősor elemzés)

- összefüggés-vizsgálatokat,
- keresztábla elemzéseket alkalmaztam.

A kutatásom során kvalitatív módszereket is használtam. Ezzel a módszerrel általában mélyebb, árnyaltabb ismeretek megszerzése lehetséges viszonylag kis elemszámú mintán történő megfigyelés esetén is. Ahol a kapott eredmények nem számszerűsíthetők, nem mérhetők, ott a kvalitatív vizsgálatokkal az egyedi sajátosságok mozgatórugóit tártam fel.

Kutatási eredmények

Fogalmi meghatározások

A „fenntartható fejlődés” és a „fenntarthatóság” kifejezések gyakran használt fogalmak és általában felcserélhetőek. Az 1960-as évek végén, a 70-es évek elején a környezetvédelmi mozgalomból alakultak ki, amely mozgalmak közvetlenül a második világháború utáni időszakban uralkodó hagyományos gazdasági növekedési elméletek erős kritikájából gyökereztek. A fenntartható fejlődést 1987-ben a Brundtland-jelentés intézményesítette. A fenntartható fejlődés széles körben használt fogalom. A leginkább elfogadott meghatározás a „Közös jövőnk” jelentésből származik. Itt a fenntartható fejlődést úgy határozták meg, mint olyan fejlődést, amely kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációinak lehetőségét saját szükségleteik kielégítésére. (Brundtland–Khalid, 1987)

A fenntartható fejlődés három dimenziót ragad meg: a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóságot. A környezeti dimenzióra a leggyakrabban hivatkoznak a kutatások és a gyakorlati szakemberek.

A környezeti dimenziót sokféleképpen lehet meghatározni. Összességében „az ökoszisztéma-szolgáltatások fogalmán alapul – mind a megújuló, mind a nem megújuló erőforrásokon és a hulladékennyelő képességen, amelyek előnyökkel járnak az emberek számára, és ezáltal javítják jólétüket” et al., 2012) Az energiafogyasztás, az anyagáramlás és a földhasználat a három kategória, amelyek a környezeti dimenzió középpontjában állnak, és indikátorként szolgálnak a környezeti fenntarthatóság mérésére. (Spangenberg, 2004)

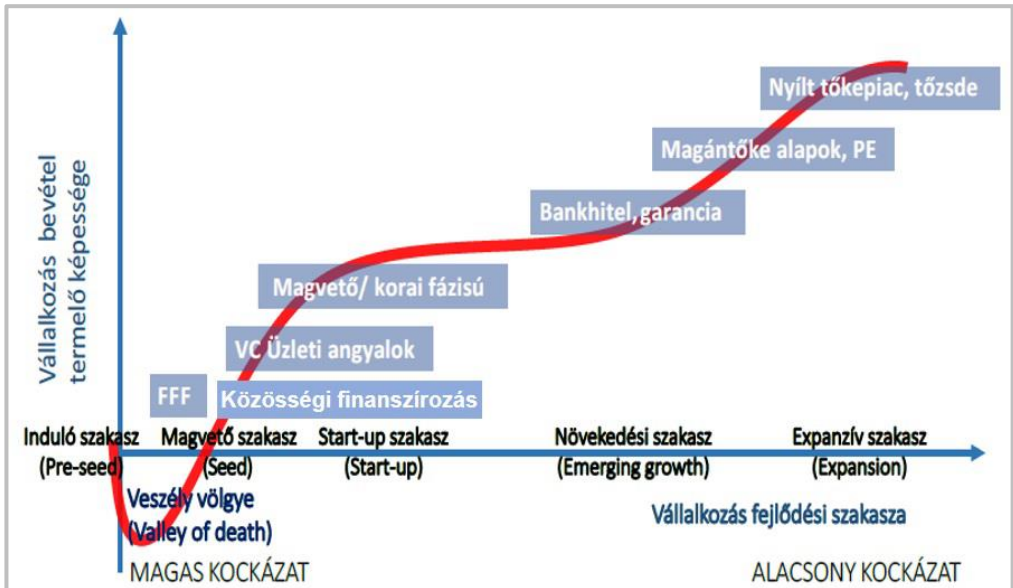
A gazdasági dimenzió a gazdasági növekedés fenntartására összpontosít és magában foglalja a magas jövedelmi szintet, valamint a növekvő GDP-t. A gazdasági növekedés régóta aggodalomra ad okot a nemzetek számára világszerte, de a környezetre nehezedő nyomás miatt erős kritika is érte. Ennélfogva a gazdasági fenntarthatóság a gazdasági növekedés jelenlegi megközelítésének megváltoztatásáról és a fenntartható fejlődésen alapuló új gazdaság kialakításának módjainak megtalálásáról szól, amely környezeti korlátainkon belül lehetővé teszi a gazdasági növekedést. (Moldan et al., 2012)

A társadalmi dimenzió a legkevésbé meghatározott fogalom. Általában a társadalmi igazságossággal és társadalmi befogadással kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik, mint például a jobb oktatás és egészségügy. Egyes meghatározások különbséget tesznek a társadalmi dimenzió makro (pl. jövedelem és vagyon elosztása) és mikro (pl. oktatás, képzés, társadalmi kapcsolatok) szintjei között. A legtöbb megközelítés a szociális dimenzióra összpontosít a nemzeti jólét elérése szempontjából, de lehetséges a nemzetközi és generációk közötti perspektíva beépítése is. (Murphy, 2012)

A hagyományos vállalkozástól eltérően a fenntartható vállalkozás a piaci sikeren túl a társadalmi változások kezdeményezésére, valamint a piaci feltételek és szabályozások megváltoztatására is kiterjeszti a célt. A fenntartható vállalkozás fő célja, hogy hozzájáruljon a piac és a társadalom egészének fenntartható fejlődéséhez. A fenntartható vállalkozás célja a gazdasági, társadalmi és ökológiai célkitűzések egyensúlyának megteremtése. (Cohen et al., 2008)

A közösségi finanszírozás meghatározása, keretrendszere

Közösségi finanszírozás mindig is létezett, a vállalkozók ötleteik megvalósítására a korai fázisban gyakran fordultak az ismeretségi körhöz tőkéért. Ezt a tőkeszerzési formát hívja a szakma FFF (Family, Friends, Fools) finanszírozásnak. Az internet és a digitalizáció elterjedésével megjelent a közösségi finanszírozás, amely mindennek már egy online, nyilvános tőkebevonási formája. 2012-ben megjelent az USA-ban a „Jobs Act”, amely az első mérföldkő volt. E törvényt tekintjük a szabályozott online tőkebevonás indulásának és egy új befektetési eszközosztály, a kezdő vállalkozások értékpapírjaiba történő lakossági befektetés megszületésének. A Jobs Act által a közösségi finanszírozás elérte azt, hogy a kezdő-, és kisvállalkozások viszonylag akadálymentesen, hatékonyan tudjanak tőkéhez jutni fejlődésük kritikus szakaszában, amikor tipikusan elfogy az alapítói tőke, de még nem tudnak intézményi finanszírozáshoz jutni. Az EU 2020-ban követte az USA példáját az ECSPR (European Crowdfunding Service Providers Regulation) elfogadásával. A rendelkezés az online tőkebevonási szolgáltatást 2023-tól engedélyköteles tevékenységgé tette.

2. ábra: Vállalkozások tőkeági fókuszú finanszírozási lehetőségei

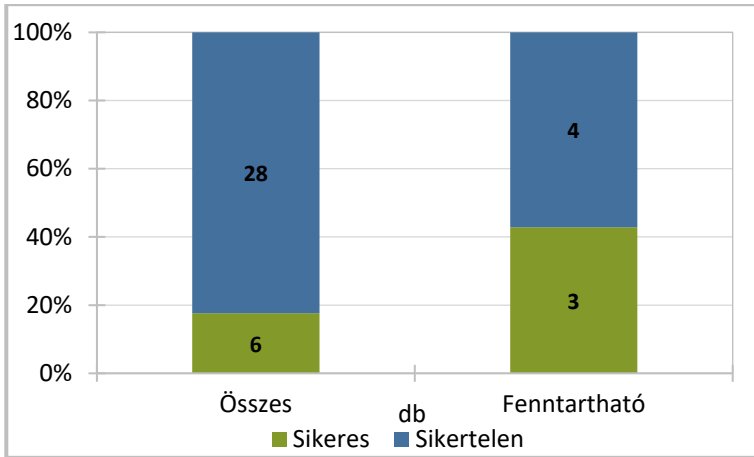
Forrás: Tőkebevonási Kalauz (2020), saját szerkesztés

A közösségi finanszírozás előnyei, különösen a fenntartható projektek tekintetében

A közösségi finanszírozás hatékony tőkebevonás, amely során a vállalkozás nemcsak tőkéhez jut, hanem márkát épít és egyúttal a piacra jutást is megkönnyíti. Befektetői szempontból kis összegű, egyszerű és közvetlen tőkebefektetést tesz lehetővé. Olyan üzleti modellt, amely hasonló gondolkodású egyének, cégek és befektetők összehozásával segítheti a fenntartható innovációk kifejlesztését és kiterjesztését. A közösségi finanszírozás ideális forrás a fenntartható vállalkozások számára, mivel a társadalmilag releváns szempontokra való összpontosítás révén valószínűleg nagyszámú támogató érdeklődését vonzza, akik motiváltak a társadalmi javakba való befektetésre.

Nemzetközi tapasztalatok vegyes eredményeket mutatnak. Calic és szerzőtársa (Calic–Mosakowski, 2016) úgy találja, hogy a fenntarthatósági orientáció pozitívan befolyásolja a Kickstarter platformon futó közösségi finanszírozási projektek finanszírozási sikerét. Ezzel szemben Maehle nem talált pozitív összefüggést. A tanulmánya eredményei arra utalnak, hogy a környezeti orientáció negatívan befolyásolhatja a közösségi finanszírozási projektek sikerét. (Maehle et al., 2020)

Kutatásom során a Magyarországon indított és a vizsgálati időszakig lezárt közösségi finanszírozási kampányok vizsgáltam. Jelenleg három különböző típusú kampányt lehet indítani idehaza, melyeket külön-külön is vizsgáltam.

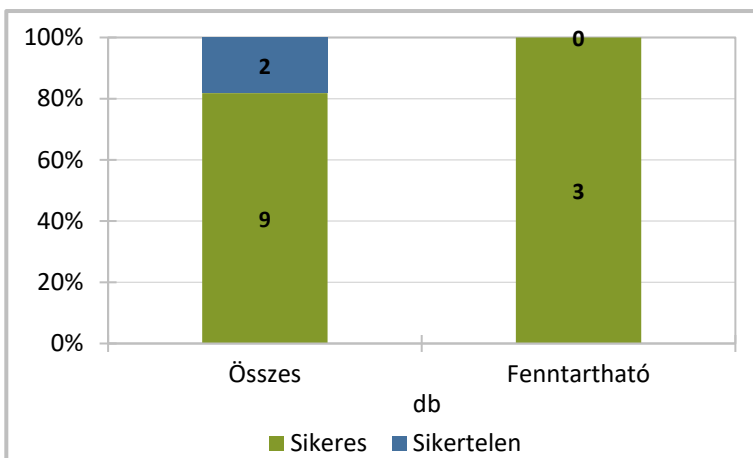

3. ábra: Magyarországon indított jutalom alapú közösségi finanszírozási kampányok száma

Forrás: Saját szerkesztés

Jutalom alapú kampányok esetén az egyének adományoznak egy projektnek vagy vállalkozásnak, cserébe elvárva, hogy a hozzájárulásukért később valamilyen nem pénzbeli jutalmat kapnak, például árukat vagy szolgáltatásokat. A platform, amely ezt a szolgáltatást nyújtja 2022 tavaszán indult. 34 kampány zárult ezidáig, melyek 18%-a, 6 db zárult sikerrel. A portálon a fenntarthatósági projektet nézve elmondható, hogy 20%, azaz 7 db futott ki, melyből 3 elérte a kitűzött tőkecél, sikerrel zárult, ami 43% sikerességet jelent.

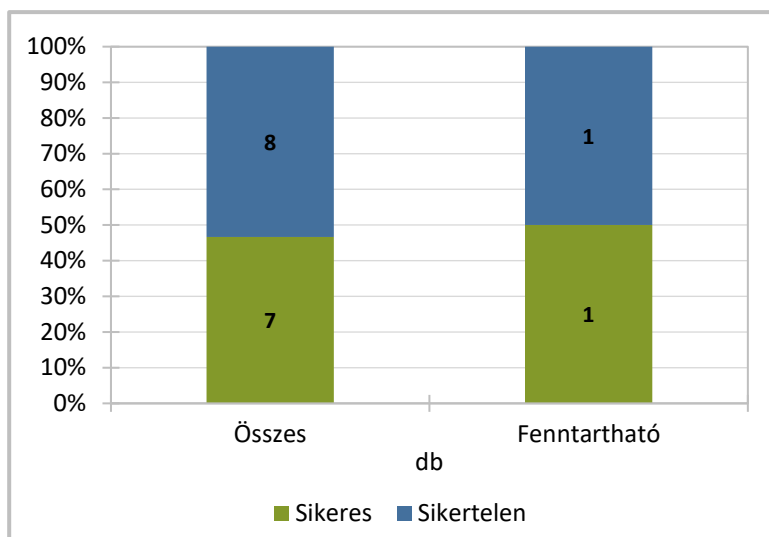
A jutalom alapú projektekről elmondható, hogy érzékelhetően nagyobb a sikerességük az összes indított kampányhoz viszonyítva.

4. ábra: Magyarországon indított támogatás alapú közösségi finanszírozási kampányok

Forrás: Saját szerkesztés

Támogatás (adomány) alapú kampányok jellemzője, hogy az egyének, szervezetek adományoznak kis összegeket egy meghatározott jótékonyági projekt nagyobb finanszírozási céljának teljesítésére, amiért nem kapnak pénzügyi vagy anyagi ellenszolgáltatást. A portál, amely ezt a típusú közösségi kampány indítási lehetőséget nyújtja 2020-ban indult Magyarországon. Fő profilként a részvénycélú kampányok indítása mellett van lehetőség civilszervezeteknek ebben a formában tőkét gyűjteni. Eddig nagyon kevés számú projekt zárult, mindösszesen 11 db, amelyből 9 db sikeres volt, tehát a kampányok 82%-a eredményes volt. Az elindított kampányokból 3 db hozható összefüggésbe fenntarthatósági célokkal, melyekből mindhárom sikerrel zárult, azaz 100% a sikeresség.

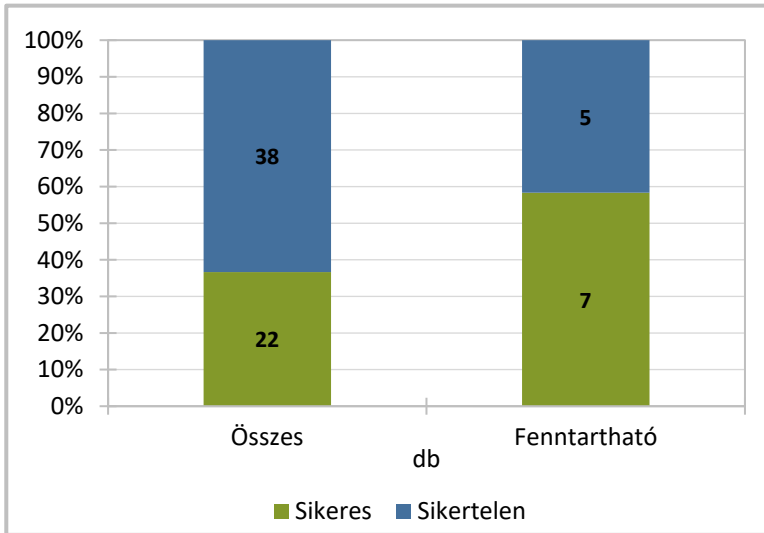

5. ábra: Magyarországon indított részvény alapú közösségi finanszírozási kampányok

Forrás: Saját szerkesztés

Részvény- (vagy részesedéscélú) kampányt általában már működő, de még korai fázisú vállalkozások indítanak, amelyek már nem egy-egy termék egyszeri megvalósítását, hanem annak üzemszerű, fenntartható fejlődést mutató üzleti modelljét akarják megvalósítani. Nem csak innovatív, hanem közösségi, társadalmi vállalkozások is népszerű kampányokat tudnak indítani ebben a formában. (tokeportal.com, 2019). A portálon 15 kampány indult az elmúlt két évben, melyből 7 volt sikeres, tehát a kampányok 47%-a. Fenntarthatósággal foglalkozó vállalkozás két esetben indított kampányt, melyből egy volt sikeres, egy pedig nem érte el a minimum kampánycélt, így sikertelenül zárult.

Ennél a finanszírozási formánál nem annyira szembetűnő a pozitív hatás a fenntarthatósággal kapcsolatos projektek javára, amellet pedig nagyon kis elemszámú a minta, így nehéz levonni egyértelmű következtetést.

6. ábra: Magyarországon indított közösségi finanszírozási kampányok

Forrás: Saját szerkesztés

Amennyiben mind a 60 db magyarországi kampányt nézzük, akkor elmondható, hogy 22 db volt sikeres, azaz 37% a kampányok sikeressége. Ha csak a fenntarthatósági célt is megfogalmazó kampányokat tekintjük, akkor 12 db kampányból, 7 db volt sikeres, ami 58% sikerességet jelent. Látható továbbá, hogy a közösségi finanszírozási kampányok 20%-a megfogalmaz fenntarthatósággal kapcsolatos célokat is.

Alvótőke mint kihasználatlan erőforrás

Az MNB becslése alapján közel 6000 Mrd Forint alvótőke van a magyar háztartások birtokában. Ha a tőkére, mint erőforrásra tekintünk, akkor elmondható, hogy a kihasználatlan erőforrás, vagy másként fogalmazva az erőforrások pazarlása nem egyeztethető össze a fenntarthatósági elvekkel. A közösségi finanszírozás során a kis befektetők a befektetéseiket nem más befektetésekből csoportosítják át, hanem azt vagy a folyó kiadásaik terhére fedezik a résztvevők, vagy az elfekvő pénzüket mozgatják meg. Ezzel a közösségi finanszírozás által az alvótőke kerül be a megfinanszírozott vállalkozásokba. Ennek gazdaságpolitikai haszna vitathatatlan, bár még a mértéke csekély, ha csak a kampányokba befektetett összegeket tekintjük, de a közösségi finanszírozás térhódításával a hatás minden bizonnyal fokozódni fog.

1. táblázat: A Magyarországon indított közösségi finanszírozási kampányok során megmozgatott tőke eloszlása kampánytípusok között

	Összeg (eFt)	Befektető (fő)
<i>Jutalom alapú</i>	9 843	-
<i>Részvény alapú</i>	485 464	1 299
<i>Támogatás célú</i>	10 195	420
Összesen	505 502	1 719

Forrás: Saját szerkesztés

A közösségi finanszírozás által ezidáig 505 MFt tőke került a gazdaságba, ennek döntő része a vállalkozásokhoz, befektetési céllal érkezett.

Összefoglaló

A fenntartható vállalkozások egyrésztől küzdenek azzal, hogy egyensúlyt kell teremteniük a gazdasági, társadalmi és ökológiai célok között, ezzel korlátokat teremtenek a finanszírozás korai szakaszában, mivel a befektetők úgy vélik, hogy ezek a célok nem olyan vonzóak, mint a tisztán profitorientált vállalkozásokba való befektetések. Másrészt a projektcélok sokfélesége miatt tovább tart, amíg a fenntartható projektek nyereségesé válnak. Ezen túlmenően a fenntartható vállalkozók többsége nagyon korlátozott üzleti tapasztalattal rendelkezik, ami nehézségekhez vezethet a bankoktól vagy szakmai befektetőktől származó finanszírozás bevonása során. A közösségi finanszírozás jó alternatívát jelent a forrásbevonásra ezen projektek számára, közvetlenül segíti a fenntartható vállalkozások tőkebevonását. Nemzetközi tapasztalatokat tekintve elmondható, hogy a fenntartható vállalkozások közösségi finanszírozási kampányai nem sikeresebbek egyértelműen, a témával kapcsolatban ellentmondásos publikációkat találni az irodalomban. Magyarországon még csak 60 db közösségi finanszírozási kampány indult, amelynek 20%-a volt fenntarthatósággal kapcsolatos, de kimutatható, hogy ezen kampányok sikeressége magasabb az összes kampányhoz viszonyítva.

Az alvótőke megmozgatása révén a közösségi finanszírozás bár még kis mértékben, de hatással van a gazdaság erőforrásainak kihasználtságára. Jellegeből adódóan jó hatásfokkal közvetíti a vállalkozások fenntarthatósági üzeneteit és mozgósítja a fogékony célcsoportot.

Irodalomjegyzék

- Belz, F. M. – Binder, J. K. (2017): Sustainable Entrepreneurship: A Convergent Process Model. *Business Strategy and the Environment*, 26(1):1–17.
DOI: <https://doi.org/10.1002/bse.1887>

- Brundtland, G. H. – Khalid, M. (1987): Our common future. Oxford University Press, Oxford, GB.
<https://id1-bnc-idrc.dspacedirect.org/handle/10625/18365>
- Calic, G. – Mosakowski, E. (2016): Kicking Off Social Entrepreneurship: How A Sustainability Orientation Influences Crowdfunding Success. *Journal of Management Studies*, 53(5):738–767. DOI: <https://doi.org/10.1111/joms.12201>
- Cohen, B. – Smith, B. – Mitchell, R. (2008): Toward a sustainable conceptualization of dependent variables in entrepreneurship research. *Business Strategy and the Environment*, 17(2):107–119. DOI: <https://doi.org/10.1002/bse.505>
- Maehle, N. – Otte, P. P. – Drozdova, N. (2020): Crowdfunding Sustainability. In: Shneur, R. – Zhao, L. – Flåten, B.-T. (eds): *Advances in Crowdfunding: Research and Practice*, 393–422. Springer International Publishing.
DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-46309-0_17
- Messeni Petruzzelli, A. – Natalicchio, A. – Panniello, U. – Roma, P. (2019): Understanding the crowdfunding phenomenon and its implications for sustainability. *Technological Forecasting and Social Change*, 141:138–148.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2018.10.002>
- Moldan, B. – Janoušková, S. – Hák, T. (2012): How to understand and measure environmental sustainability: Indicators and targets. *Ecological Indicators*, 17:4–13. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2011.04.033>
- Moss, T. W. – Neubaum, D. O. – Meyskens, M. (2015): The Effect of Virtuous and Entrepreneurial Orientations on Microfinance Lending and Repayment: A Signaling Theory Perspective. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 39(1):27–52. DOI: <https://doi.org/10.1111/etap.12110>
- Murphy, K. (2012): The social pillar of sustainable development: A literature review and framework for policy analysis. *Sustainability: Science, Practice and Policy*, 8(1):15–29. DOI: <https://doi.org/10.1080/15487733.2012.11908081>
- Spangenberg, J. H. (2004): Reconciling sustainability and growth: Criteria, indicators, policies. *Sustainable Development*, 12(2):74–86.
DOI: <https://doi.org/10.1002/sd.229>
- Fabricius Ferke J. – Budai J. – Balassa T. – Simon B. (2020): Tőkebevonási kalauz. 3. frissített változat. Letöltve: 2022.10.11.
https://www.hvca.hu/documents/TBKalauz_2020_NET_final.pdf
- Testa, S. – Nielsen, K. R. – Bogers, M. – Cincotti, S. (2019): The role of crowdfunding in moving towards a sustainable society. *Technological Forecasting and Social Change*, 141:66–73.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2018.12.011>
- Tőkeportál (n.a.): Mi a különbség a befektetés célú és a támogatás célú kampányok között? Letöltve: 2022.10.05.
<https://tokeportal.com/mi-a-kulonbseg-a-befektetescelu-es-a-tamogatascelu-kampanyok-kozott/>

- Wachira V. K. – Wachira E. W. (2022): Tulajdonosítóke-alapú közösségi finanszírozás: A kampányok kimenetelét meghatározó tényezők a Crowdcube-platform vizsgálatán keresztül az Egyesült Királyságban. PÉNZÜGYI SZEMLE/PUBLIC FINANCE QUARTERLY, 67(1), Art. 1.
- Wehnert, P. – Baccarella, C. V. – Beckmann, M. (2019): In crowdfunding we trust? Investigating crowdfunding success as a signal for enhancing trust in sustainable product features. *Technological Forecasting and Social Change*, 141:128–137. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2018.06.036>
- Ziegler, T. – Shneor, R. – Wenzlaff, K. – Odorović, A. – Hao, R. – Ryll, L. (2021): The 4th European Alternative Finance Benchmarking Report (SSRN Scholarly Paper Sz. 3772260). DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3772260>